



ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ 11 ฉบับที่ 36 ประจำวันที่ 11 กันยายน 2567

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทุกภาคของประเทศไทย ฝ้าระวังการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เนื่องจากช่วงนี้พบการระบาดในพื้นที่ 14 จังหวัด โดยพบมากที่สุดในพื้นที่จันทบุรี และฉะเชิงเทรา และมีแนวโน้มที่จะแพร่ระบาดเป็นวงกว้าง ประกอบกับสภาพอากาศในช่วงนี้เหมาะต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ดังนั้น ขอให้เกษตรกรควรฝ้าระวัง และหมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ ไม่ปลูกข้าวหนาแน่นจนเกินไป ลดการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนในอัตราสูง รวมทั้งสภาพน้ำในนาข้าวหากพบการระบาดให้ดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง หรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nilaparvata lugens*

วงศ์ : Delphacidae

อันดับ : Homoptera



ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากเซลล์ท่อน้ำท่ออาหาร บริเวณโคนต้นข้าวระดับเหนือผิวน้ำ ทำให้ต้นข้าวมีอาการใบเหลืองแห้งลักษณะคล้ายถูกน้ำร้อนลวกแห้งตายเป็นหย่อมๆ เรียก"อาการไหม้" โดยทั่วไปพบอาการไหม้ในระยะข้าวแตกกอถึงระยะออกรวง ซึ่งตรงกับช่วงอายุช่ย์ที่ 2 - 3 ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ในนาข้าวนาข้าวที่ขาดน้ำ ตัวอ่อนจะลงมาอยู่ที่บริเวณโคนกอข้าวหรือบนพื้นดินที่แฉะมีความชื้น นอกจากนี้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลยังเป็นพาหะนำเชื้อไวรัสโรคใบหงิก ทำให้ต้นข้าวมีอาการแคะแกร็น



ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาด

วิธีการปลูกข้าว การปลูกข้าวแบบนาหว่านน้ำตมมีปัญหาการระบาดมากกว่านาดำ เพราะนาหว่านมีจำนวนต้นข้าวหนาแน่นทำให้อุณหภูมิและความชื้นในแปลงนาเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ประกอบกับนาหว่านเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถทำลายข้าวได้อย่างต่อเนื่อง

การใช้ปุ๋ย การใช้ปุ๋ยอัตราสูง โดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจนทำให้การเพิ่มจำนวนเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว มีแนวโน้มมากขึ้น เนื่องจากปุ๋ยไนโตรเจนทำให้ใบข้าวเขียว หนาแน่น ต้นข้าวมีสภาพอวบน้ำเหมาะแก่การเข้าดูดกิน และการขยายพันธุ์ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

การควบคุมน้ำในนาข้าว สภาพนาข้าวที่มีน้ำขังในนาตลอดเวลา ทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถเพิ่มจำนวนได้มากกว่าสภาพที่มีการระบายน้ำในนาออกเป็นครั้งคราว เพราะมีความชื้นเหมาะแก่การเจริญเติบโตของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

การใช้สารกำจัดแมลง การใช้สารกำจัดแมลงในระยะที่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นตัวเต็มวัย ชนิดปีกยาว หรือช่วงที่อพยพเข้าในนาข้าวใหม่ๆ (ข้าวระยะ 30 วันหลังหว่าน) ศัตรูธรรมชาติจะถูกทำลายและสารกำจัดแมลงก็ไม่สามารถทำลายไข่ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้ ทำให้ตัวอ่อนที่ฟักออกจากไข่มีโอกาสรอดชีวิตสูง

แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. ปลุกข้าวพันธุ์คอนข้างทนทาน เช่น สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 3 พิชณุโลก 2 ชัยนาท 2 กข29 กข 31 กข 41 และ กข 47 โดยไม่ปลุกข้าวพันธุ์เดียวเป็นพื้นที่กว้างและไม่ปลูกต่อเนื่องกันนานเกิน 4 ฤดู ควรปลูกเป็นสลับระหว่างนาปีและนาปรังเพื่อลดระยะเวลาในการปรับตัวทำลายพันธุ์ข้าวของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

2. ปลูกข้าวโดยวิธีปักดำหรือโยนกกล้าหรือหว่านโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวปลูกไม่เกิน 20 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อไม่ให้ต้นข้าวแน่นจนเกินไป

3. ควรหมั่นตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันกำจัดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4. ควรกำจัดวัชพืชรอบๆ แปลงเนื่องจากเป็นแหล่งอาศัยของเพลี้ยเช่นเดียวกัน

5. ลดการใส่ปุ๋ยไนโตรเจน เพื่อไม่ให้ต้นข้าวมีสภาพอวบน้ำเกินไป

6. ไม่ขังน้ำในนาตลอดฤดูปลูก ควรปล่อยให้ข้าวมีย่านน้ำพอดินเปียก และเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว จะช่วยลดความรุนแรงของการระบาดและยังทำให้หมัดในนาสามารถขึ้นมากินตัวอ่อนเพลี้ยกระโดดได้อีกทางหนึ่ง

7. พ่นเชื้อราบิวเวอเรีย อัตรา 1 กก. (เชื้อสด) ต่อน้ำ 20 ลิตร

6. ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด เมื่อพบจำนวนเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลมากกว่า 10 ตัวต่อกอ ได้แก่ สารไพมีโทริซิน ฟลอมิคามิค บูโพรเฟซิน สารอิทิโพล ไดโนทีฟูแรน อิมิดาคลอพริด ไทอะมีโทแซม ไอโซโทคาร์บ ฟิโนบูคาร์บ เป็นต้น

***ห้ามใช้สารฆ่าแมลงที่ทำให้เกิดการเพิ่มระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น ไพรีทรอยด์ ออแกโนฟอสเฟส คาร์บาเมต และอะบาเมกติน

ที่มา : กรมการข้าว

ที่มาภาพ : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดชลบุรี

ที่ปรึกษา : นางสาวสุนา สิมาสฤษฎ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงและบรรณาธิการ : นางสาวกันยกร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย